

Izhaja vsak četrtek in velja s poštino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto K 4.— za pol leta „ 2.— za četrlet „ 1.—

Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice hšt. 5. List se pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri gospodu Novak-u na velikem trgu po 10 h.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 15 h, dvakrat 25 h, trikrat 35 h.

Inserati se sprejemajo do srede opoldne.

Štev. 46.

V Mariboru, dne 12. novembra 1903.

Tečaj XXXVII.

Avstrijski patriotizem.

Patriotizem je domoljubje, je ljubav do domovine, v državi pa ono, kar jo drži skupaj. Država, ki se razpada mora varovati z žendarmi, policaji, detektivi in vojaštvom, je že izgubljena, taki je že odklenalo. Edini patriotizem je trdni lim, ki jo varuje razpada; zato pa brez njega nobena država ne more obstati.

Patriotizem je potemtakem v državi neprecenljiv, da, najdražji zaklad, ki ga imajo v to poklicani organi čuvati, kakor se čuva najsvetejše, kar kdo ima. In ti organi so vlada. Če ima vlada sto in sto skrbi, prva skrb ji mora biti, v državljanih gojiti in netiti patriotizem. V tem ne more nikdar storiti preveč.

Kjer državo tvori le en narod, ali bolje, kjer je narod ob enem država, kakor n. pr. na Laškem, v Franciji, v Španiji, v Portugaliji, tam vladi naloga ni težka, ker je tukaj patriotizem isto kakor rodoljubje, ki pa je človeku takorekoč prirojeno. Drugače pa je, kjer se v državi nahaja več narodov. Vsak narod namreč po naravi stremi, da bi užival svobodo, da se kot narodni individuij giblje prosto ter po želji razvija; državni oklep pa narode tišči. V takih narodih ima vlada, ako ji je mar, da ohrani državo, oživotvoriti državno idejo kot višjo idejo, narode z njo prešiniti, za njo v prvi vrsti navdušiti, tako da narodi tej na ljubo svoje narodne želje celo zapostavijo. Ta naloga vlade ni lahka, prav jo zadeti, je celo velika umetnost. Ali kjer je resna volja, doseči cilj, tam se tudi

najdejo pota; in kakor kaže zgodovina, so jih modre vlade tudi vsikdar našle.

Taka raznonarodna država je tudi Avstrija. Zato bi njenim vladam, dokler se hočejo smatrati in hočejo veljati za poštene oziroma sposobne, morala biti prva, najsvetejša skrb, v vseh avstrijskih narodih buditi, gojiti ter negovati čustvo ljubezni do države in ne prej se zadovoljiti, dokler ta ljubezen ni brezmejna, ni pripravljena za vsako, tudi največjo žrtev.

Kako pa izvršujejo avstrijske vlade vzlasti zadnjih desetletij to nalogo? Naravnost rečemo, da je nočejo umeti, da je nočejo izvršiti. A ne le to, ampak one celo sistematično, uporabljajoč vse zvijače, v kolikor so zanje zmožne, ter s strastjo izmišljajo in napravljajo vse, da se v državljanih domoljubni čut ne more poroditi in da tam, kjer bi se ga začelo kaj nastavljal, kar prvo kal razderejo.

To pa delajo na dva načina. Pri Nemcih, Madžarih in Lahih podpirajo z vso močjo odcep od Avstrije, Slovane pa — o Poljaki ne maramo govoriti — brutalno zatirajo. Nadrobno tega ne bomo razpravljali, saj so tega naši slovenski časniki polni že leta in leta.

Pri Nemcih, Madžarih in Lahih se šopiri razkošje in veleizdajstvo, pri nas je le slišati ječanje bede in obupa; zatega avstrijskega patriotizma pa ni ne tam ne tu: tam se mu zaničljivo in sovražno rogajo, tukaj ga zadušujejo vzdih srčne boli. Tisti, ki jih vlade razgajajo in raznežujejo, ta sveti čut zlobno teptajo z nogami, mi pa, ki bi nas najraje v

žlici vode utopile, vzdihujemo, da nam ni dano, ogrevati se ob njegovem žaru.

In tako se, draga Avstrija, dežela brez solnca, bližaj trenutku, ko bode črez te prišlo najhujše gorje, ki si ga vsa stoletja sem dol doživela in ki ga država more sploh doživeti, bližaj se svojemu zadnjemu dnevu, ki pa bo za te tem huj, ker bo dan — brez solz.

Politični shod pri Sv. Lenartu v Slov. gor.

V resnici smo lahko Slovenci okraja lenarškega ponosni na nedeljski shod našega »katol. polit. društva«. Izvršil se je ob obilni vdeležbi najkrasnejše. Zastopane so bile vse župnije okraja. Tudi vlada je poslala k shodu svojega zastopnika.

Shod otvori v imenu društva lormanjski župan R o p. Tajnik, kaplan G o m i l š e k, poroča o delovanju društva v pretečenem društvenem letu. Priredilo je politična shoda pri Sv. Lenartu in pri Sv. Treh Kraljih v zadevi deželnozborskih volitev in doseglo, da so z malimi izjemami skoro vsi volilni možje tega okraja glasovali za Robiča in Roškarja. Udov je štel 56. Blagajna kaže preostanka 44 K 43 h. Nato je bil z vsklikom izvoljen novi odbor, o katerem smo prepričani, da bo storil vse, da bo delovanje društva v bodočnosti najživahnejše in da mu bodo udje vsi odličnejši kmetje v okraju.

Nato da predsednik shoda besedo dežel. poslancu R o š k a r j u. Burno pozdravljen nam naš poslanec poroča o svojem enoletnem delo-

Listek.

Prisega v večnost.

(Resnična pripovedka; prevel Ivan Vuk.)

(Dalje.)

Da bi imel Evalda za pijanega, kakor sem že za hip mislil, za to je govoril preveč odločno in premišljeno. Njegovo oko je bilo jasno, obraz zelo blede. Vendar vkljub temu primem za čašo, se dvignem in kakor bi hotel vse to imeti za šalo, rečem: »Draga gospoda, mi smo danes sem prišli, da jemo in pijemo, plešemo in se radujemo, kako naj mi — vsaj jaz, ko nisem ne modroslovec ne bogoslovec — pretresavamo modro- in bogoslovna vprašanja? Pijmo na našo srečo in zdravje, dokler je še čas — post multa saecula pocula nulla! Pustimo duhove v večnosti naj skrbijo za se!«

»Prav imate!« vsklikne Lekold in vzdigne čašo. »Veselimo se življenja in dajmo umrlim mir v večnosti, dokler je tudi mi ne vidimo!«

Evald plane razkačen s sedeža in reče Lekoldu:

»Fej! Tudi ti si pozabil na današnji dan; na slovesno prisego?«

»Nisem pozabil in ta večer mi je tako svečan kakor tebi; vendar upam, da naji-

nemu gostu in prijatelju ne bova grenila veselja z najinimi resnimi zadevami!«

»Nasprotno, jaz se moram opravičiti, ker sem morebiti s svojo nepravo šalo motil resne razprave; jaz sam nisem prijatelj takim razpravam, ako pa motim, pa vas, gospod Evald, v dvorani počakam.«

»Ne, ostanite še trenutek tu, potem se peljeva domov«, reče mirno in mi poda roko.

»Vi veste, da ste se mi v tem kratkem času, odkar vas poznam, zelo priljubili. In ne tajim, da ste mi z vašimi nasveti in govorom pregnali marsikak dvom. Ako vas ne dolgočasim, poslušajte za kaj se gre: Danes je leto in dan, ko smo mi — moj prijatelj Lekold in jaz — ob tej uri tukaj sedeli, vendar veselejši kakor danes. Prostor, katerega sedaj vi zavzimate, zasedel je drug mož, Dobin po imenu. Bili smo poznani pod imenom »deteljica«. Združevalo nas je tesno prijateljstvo in pobratimstvo. In ko smo se razpršili po opravkih, bili smo v vedni zvezi z dopisovanjem, dokler se zopet nismo v enem kraju znašli.

Na današnji dan pretečenega leta prisegli smo si slovesno pod vejami »šepetajoče smreke«, da se ne smemo nikdar ločiti. To se je zgodilo na današnji večer, ko smo — kakor že rečeno, še prej posedeli pri kupici vina.

Nakrat pa preleti temna slutnja našega prijatelja. Njegovo lepo obličje postane resno in s tresočim glasom reče: »Kaj nam pomaga obljuba in prisega večnega prijateljstva, ko pa lahko v vsakem trenutku pride smrt in nas loči!«

Midva se ustrašiva nehote. Te besede so bile kakor mrzla sapa na toploto. Lekold pa hitro reče: »Pravo prijateljstvo in ljubezen tudi po smrti ne neha, ono sega v večnost!«

Z grenkim nasmehom odvrne Dobin: »Kam v večnost? To je že res in tudi lepo zveni, da ostali žalujejo nekaj časa za njim, mu nosijo na grob vence in cvetlice. Vendar on ne sliši ničesar v grob in tudi ne more povračati te ljubavi.«

»Ne ne«, odvrne Lekold živahno, »jaz tega ne morem verjeti, da bi bilo po smrti vsega konec, da bi ti duševni občutki postali žrtev groba in bi s truplom strohnili!«

Dobin se smeje zaničljivo in reče: »Moj ljubi Lekold, ti si vedno nekaj domišljaš in verjameš prazne stvari! Srce je sedež nežnim čutom in ono vendar tudi strohni!«

»Tvoje prijateljstvo ni pravo«, reče Lekold razdraženo, »ker se trudiš dokazati, da je s smrtjo vsega konec!«

Tudi jaz sem mu pritrdil. »Nikakor ne«, odvrne z nenavadno živahnostjo Dobin. »Vidva me ne razumeta

vanju. Da je naloga slov. poslanca težavna, o tem je danes še bolj prepričan kot leto dni poprej. Naštevava razne predloge, ki so jih stavili slov. poslanci v dežel. zboru v Gradcu. Robič je predlagal, naj se vsi kraji s III. plačilnim razredom za učitelje pomaknejo v II. plačilni razred. Največ šol s III. plačil. razredom je na Slovenskem. V celjskem ali šoštanjanskem okraju se naj ustanovi enoletna kmetijska šola s sloven. učnim jezikom. Poslanci Žičkar, dr. Dečko in Kočevar so postavili predloge radi regulacije raznih potokov. On je predlagal, naj se da po toči poškodovanim v lenarškem in mariborskem okraju podpora. Ta predlog je bil rešen, drugi še niso rešeni.

Eden najvažnejših predlogov je volilna reforma. Slovenski poslanci so predlagali, naj se ustvari IV. kurija z 11 mandati, od katerih bi jih 8 pripadalo kmetski skupini in 3 mestom, naj se zagotovi Slovincem eno stalno mesto v deželnem odboru, da se torej iz kmečke skupine v deželnem zboru volita od sedaj mesto enega, dva odbornika. Nasprotovanje tej predlogi je dovedlo slov. poslance v zvezi z bauernbündlarji in nemškimi konservativci do obstrukcije. Ko je večina videla, da je nadaljno delo nemogoče, smo se pogodili za IV. kurijo z 8 mandati, od katerih bosta dva naša.

Poslanec omenja tudi predlog nemškega poslanca Reitterja, da se naj vsi vinogradi na Štajerskem priznajo za okužene, da se bodo povsod lahko trte uvažale in se prosilo za posojilo. Deželni odbor namerava izdati praktično knjižico za ureditev hlevov.

Kmetu je treba pouka, zato je treba šol. Slovenski kmet se ne more izobraziti, ker je mariborska vinorejska šola nemška, na kateri je izmed 38 učencev le 7 Nemcev. Da bi nam ta šola kaj koristila, je nujno potrebno, da postane na njej slovenščina učni jezik, nemščina pa se naj uči kot obvezni predmet. Ako bi bilo tako, bi se naši mladeniči naučili lahko to v enem letu, kar sedaj v treh letih. Treba je kmetu splošne kmetijske izobrazbe. Poslanec je zato za sedemletno šolo. Kmečki otroci naj bi brez oproščenja hodili 6 let v šolo, začevši s 7. letom, 7. šolsko leto pa naj bi bil nadaljevalni tečaj, izključno za kmetijske potrebe.

prav; smrt je ravno, kar me straši, kar mi seka globoke rane, če pomislim, da bo ona to našo zvezo razrušila. In kaj nam potem ostane?'

'Vera in upanje!' odvrne Lekold.

'Vidva vesta, da ne morem verjeti na večnost — na daljše življenje duha po smrti, ne da bi imel dokaze', reče Dobin.

'Tudi jaz ne, ako nimam dokazov!' vskliknem.

'Dobro, trije smo! Ali nam ni mogoče spraviti dokazov, da bodeta vsaj dva vedela?' reče Dobin.

Nočem vas dalje mučiti s tem pripovedovanjem. Na vsestransko posvetovanje si slovesno prisežemo, da isti, ki od nas treh prvi umre, ako še duh živi in ve za vse, je dolžan se še živečima prikazati in povedati, kaj je, kje in kako je; in če bi mu ne bilo mogoče, vsaj toliko naznaniti, da mu sovražna moč brani to storiti, dočim ga Bog, kot priča prisege ne zadržuje. Ako ga pa ne bo, je smrt konec vsega.

Po teh besedah si sežemo v roke in ločimo.

Drugo jutro dobiva vest, da je Dobina zadel mrtvoud in so ga našli mrtvega.

Po teh besedah planem po koncu in zavpijem z vso bolestjo svoje duše: »Koliko neumnost!« Lekold, ganjen od spomina, si zakrije obraz z obema rokama. Tudi Evald je molčal nekaj minut ter izpraznil polno kupico na dušek. Nato reče zamolklo: »V nekaj urah je leto pri koncu in prisega še ni rešena! Niti Lekold, niti jaz še nisva dobila nobnega znamenja! Ljubljani pobratim trohni v grobu in ž njim vred njegova prisega in vse je prazna sanjarija.«

(Dalje prihodnjic.)

On misli staviti predlog v tem smislu in na njegovo vprašanje izjavijo zborovalci, da so vsi njegovih misli.

Vsak drugi stan je dandanes bolje organizovan nego kmečki, zato mu od vseh strani nalagajo težka bremena. Treba je, da se kmetje združijo v društvih in zadrugah, pa bo bodočnost njihova.

Govor poslanca Roškarja je bil navdušeno sprejet in so mu zborovalci izrekli zahvalo za dosedanje delo in mu naročili, naj jih tudi v bodoče najvestneje zastopa in se poteguje za njihove koristi.

Šuman Matija iz Lormanja v jako odločnih besedah opominja zborovalce k delu, zakaj našemu kmetu bi se v marsičem lahko bolje godilo, ako bi se bolj brigal za svoj napredek. Pa tudi vlada je dosedaj slabo skrbel za kmečki stan. Slovence zatirati, jim jemati zadnje pravice, to zna, zato bo treba nastopiti zoper njo najodločneje.

Sedaj nastopi kot govornik Fr. Kramerberger, veleposestnika sin iz Gočove. V jako navdušenem govoru razlaga zbranim krivice, ki se gode od strani vlade Slovincem na šolskem polju, pri imenovanju uradnikov, posebej še povdarja kruto zatiranje slovenščine na Koroškem. Tako krivično postopanje je menda mogoče le v Avstriji. Podpirajo in ustanavljajo se med nami nemške ljudske šole, meščanske šole dosedaj ni ene slovenske, dasi Slovenci vedno prosijo za nje; tudi nimamo slovenske gimnazije, ne realke, ne kmetijske šole. To je v resnici škandalozno od vlade, da nas tako prezira. Nečuveno je tudi, kako postopa vlada pri nameščevanju sodnih in davkarskih uradnikov. Slovenske sodne uradnike proganja na Kranjsko, slov. davčne uradnike pa na Nemško Štajersko. Sedaj deluje 35 slov. davčnih uradnikov na nemškem Štajerskem, na slov. Štajerskem pa so skoraj sami nemški uradniki. To so prave turške razmere!

Kako krivično pa se ravna s slovenščino pri sodiščih na Koroškem, to mora razburiti vsakega slovenskega rodoljuba. Vrlemu našemu odvetniku dr. Brejcu so kratkomalo prepovedali slovenski govoriti pri sodišču. Tega ne moremo mirno gledati štajerski Slovenci, zato najodločneje protestujemo zoper tako postopanje. In v tem oziru moramo složno vsi Slovenci povzdigniti svoj glas za naše koroške brate. Čas je, da se vzbudi tudi slovenski kmet, da spozna svoje prijatelje in sovražnike. Treba je, da se začnemo najodločneje potegovati za naše pravice, da vsi naši uradi odslej uredujejo samoslovenski, da niti vinarja več ne damo nasprotnikom, nego da se povsod dosledno držimo gesla: »Svoji k svojim«. Govornik iskreno priporoča slov. trgovino Lončarič & Havelka v trgu. Le na ta način bo mogoče streti moč krivične vlade in nemštva ter nemškutarstva med nami. Boj divja na vseh straneh, Slovenci se ga ne strašimo. Živel boj za naše pravice, živel sveto delo za naš napredek! Mi se ne udamo!

Silna je bila nevolja zborovalcev, ko so slišali kako smo zatirani. Izražali so jo v burnih medklicih. Po dvorani je kar šumelo in vladni zastopnik se je lahko zadostno prepričal, da je sleherni slovenski kmet skrajno užaljen vsled teh nečuvenih krivic, ki se gode Slovincem. Mlademu govorniku, ki ga želimo poslušati še na mnogih shodih, smo navdušeno pritrjevali.

Vrli čebelar Jan. Jurančič iz Andrenc pri Sv. Antonu v Slov. gor. nam je na to povedal marsikaj zanimivega glede našega narodnega gospodarstva. Slovenski rod je jako sposoben za izobrazbo. Za njo se mora skrbeti. Če slov. kmet izgine, izgine tudi slov. narod. Treba je, da odstranimo tri poglavitne zapreke gospodarskega napredka med nami, ki so malomarnost, nevednost in neznačajno življenje. Kmetje naj bi se z navdušenjem poprijeli izboljšanja narodnega gospodarstva in vlada bi morala pač vse drugače podpirati kmečko gibanje nego ga v resnici podpira. Gospodarstvo in politika

sta pri nas v ozki zvezi. Dober gospodarski položaj bo izboljšal tudi našo politiko. Treba je državnih uradnikov, ki bodo svojo srečo videli v sreči narodovi.

Tudi ta govor so zborovalci vsestransko odobraval.

Tajnik društva, Gomilšek, nato utemeljuje odločno in brezobzirno resolucije, ki jih prinašamo na drugem mestu. Posebno viharno je bila odobravana nezaupnica Körberju, ki tako tepta naše narodne pravice. Tudi ostale resolucije so bile vsprejete med burnim pritrjevanjem. Tajnik je povdarjal olikanost našega naroda; na tem shodu so izborno nastopili kot govorniki trije kmetje, naše ljudstvo se samo oglašja za pravice.

Predsednik shoda, župan Rop, na to zaključil shod z živio-klici na svitlega cesarja. V resnici krasen je bil ta shod, navdušenje za naše pravice obče, nevolja nad krivicami skrajna, tako pa je upati najboljših posledic.

Resolucije političn. shoda pri Sv. Lenartu v Slov. gor.

1. Polit. shod pri Sv. Lenartu v Sl. gor. izreka nezaupnico Körberjevi vladi, ki tako krivično postopa nasproti našemu narodu kot doslej nobena vlada in poziva vse slovenske poslance in ves slovenski narod k najradikalnejši politiki zoper nasilstva od vladne in nemške strani. — 2. Shod najodločneje protestuje zoper izganjanje slovenskih sodnih uradnikov na Kranjsko kakor tudi zoper vse obsodbe vredno prakso glede predstavljanja sloven. davčnih uradnikov na Nemško Štajersko — tačas deluje 35 sloven. davčnih uradnikov na Srednje in Gor. Štajerskem — katerih mesta zavzemajo na Slov. Štajerskem narodu skrajno nasprotni nemški uradniki in ponavlja staro našo zahtevo za sloven. uradnike na slovenskem ozemlju. — 3. Zborovalci najodločneje obsojajo zatiranje slovenščine pri sodiščih na Koroškem od strani vlade, ki gazi na nečuven način v državnih zakonih zajamčene pravice slovenskega jezika na Koroškem in se izrekajo vedno solidarne s koroškimi slovenskimi brati. — 4. Porotne sodnije se naj odpravijo. — 5. Shod se izraža za vpejlavo jednake, tajne in direktne volilne pravice. — 6. Shod ponavlja na nešteti zborih stavljenе slovenske zahteve in tirja za Južno Štajersko sloven. gimnazije, slovensko realko, sloven. učiteljske, sloven. kmetijske in meščanske šole ter sloven. vseučilišče in nadsodišče v Ljubljani. Ob enem zahteva upravno delitev Štajerske v političnem, šolskem in gospodarskem oziru. — 7. Shod opozarja vse slovenske župane Južn. Štajerja, vse naše župnijske in druge slovenske urade, naj ustavijo nadalnje nemško uradovanje in naj začno samo slovenski uradovati od prvega do zadnjega, naj vračajo vse nemške dopise raznih c. kr. uradov, da tako enkrat prisilimo oblastva, da odločijo na Slovenskem slovenščini tisto mesto, ki ji gre po postavi. Proč z nadaljnjim hlapčevanjem, na Slovenskem imej prvo mesto slovenščina! — 8. Shod opozarja vlado na izdajalsko delovanje Lahov v Primorju v prilog Italiji in na njih nesramno ravnanje v Vidmu proti našemu cesarju ter nemških nacionalcev v prilog Nemčiji, zakaj škandal je, da avstrijska vlada mirno gleda občitno protiaustrijsko hujskanje mnogih Nemcev in Lahov. Zato tirja, naj vlada več ne podpira laške in nemške iredente, kot doslej, nego naj odločno nastopi proti vsem protiaustrijskim življenjem, slovenskemu narodu pa naj v plačilo za to, da se je skozi stoletja vedno odlikoval z vzorno zvestobo svitli habsburški vladarski hiši, vendar enkrat usliši njegove množične prošnje in tirjatve ter naj preneha z zatiranjem vsega kar je slovenskega.

Deželni zbor štajerski.

Gradec, 10. novem.

Razprava o povišanju užitninskega davka na vino in mošt za mesto Gradec.

Graško mesto potrebuje novih dohodkov. Vpeljuje torej vedno nove davke. V seji dež. zbora dne 5. nov. 1903 so se mestu dovolile nove doklade in sicer na najemščino za stanovanja in na državno pristojbino pri prodajanju in dražbanju premakljivega imetja. Še eden davek je zahtevalo mesto Gradec, namreč zvišanje doklad na vino, katero se uvažuje v mesto Gradec za 5%. Tu so se pa uprli poslanci vinorejskih okrajev. Izmed Slovencev je povzel besedo g. dr. Jurtela, ki je dokazal, da vsled večjega užitninskega davka na vino ne bodo mogli vinorejci svojega pridelka prodajati po taki ceni, kakor dozdej. Proti zvišanju sta govorila konservativci Kren in Holzer; zagovarjala sta to obdačenje barona Kellenberg in Moscon, pa graški župan dr. Graf. Predlog za obdačenje se je sprejel s 37 glasovi proti 22.

Sprememba volilne postave.

Pogajanja med nemško narodno večino in manjšino dežel. zbora zastran spremembe

volilne postave za deželni zbor so se razbila. Nemška večina je sicer dovolila, da dobijo kmetijski poslanci še enega dežel. odbornika, toda za sebe so tudi še enega zahtevali. Tako bi se namesto šest v prihodnje volilo osem dežel. odbornikov. V to pa manjšina ni mogla privoliti. Zato sta obe stranki, večina in manjšina, vložila nova samostalna predloga, vsled katerih ostane število poslancev in dežel. odbornikov nespremenjeno, samo da se vpelje nova volilna skupina, v kateri smejo voliti vsi tisti, ki so bili dozdaj izključeni od volilne pravice. Večina je predlagala v seji dne 5. nov., da se za to splošno skupino dovoli 8 poslancev, manjšina pa 11. Po nasvetu večine naj se v onih štirih krajih, kjer se volijo od l. 1897 po štirje poslanci v državni zbor — voli osem poslancev v dežel. zbor. Po nasvetu manjšine (Slovencev, konservativcev in bauernbündlarjev), naj bi se volili trije poslanci za mesto in trge, osem poslancev pa kmetijske občine. O tem se zdaj razpravlja. Je pa vprašanje, če se sprejme eden ali drugi izmed teh dveh predlogov. Po nasvetu večine bi štel deželni zbor v prihodnje 71 poslancev, po načrtu manjšine pa 74.

Še istega dne, 5. novem., se je o obeh predlogih razpravljalo v političnem odseku. Predlog večine se je sprejel — manjšina pa bo v zbornici zagovarjala svoj predlog.

Poprava železnične proge iz Celja v Velenje na Lavi.

Ko se je zidala železnična proga Celje-Velenje, so prebivalci na Lavi poleg Celja zahtevali, da se mora v železničnem nasipu napraviti tako širok vodotok, da ne bo nastopila nevarnost preplavljenja po Ložnici. Žal, da se na to zahtevo ni oziralo; napravil se je silno tesen vodotok in ob vsakem večjem deževju imajo posestniki na Lavi vodo v hišah in hlevih. Posebno ob jesenskih povodnjih je to silno bridko, ker ostajajo stanovanja skozi celo zimo mokra. Poslanec dr. Dečko je predlagal, naj se vodotok pri tem železničnem nasipu razširi, da ne bodo Lavčani v vedni nevarnosti preplavljenja. Ta predlog je vtemeljal dr. Dečko dne 6. novembra, ki se je potem izročil železničnemu odseku.

Istega dne je vtemeljal dr. Hrašovec svoj predlog zastran ustanovitve meščanske šole v Žalcu. G. dr. Hrašovec je utemeljeval svoj predlog blizu z istimi razlogi kakor teden poprej g. Žičkar sličen predlog zastran Sevnice. Pristavljaj je pa, da se nahajajo blizu Žalca razne tovarne; v Žalcu je središče pridelovanja in kupčije s spodnještajerskim hmeljem. Očividno je torej, da so tam prebivalci, ki zahtevajo višjo meščansko izobrazbo. Predlog se je izročil naučnemu odseku.

Meščanska šola v Sevnici.

Utemeljevanje predloga poslanca Žičkarja za ustanovitev meščanske šole v Sevnici.

Visoki deželni zbor! Odbor tržke občine Sevnica je v svoji seji dne 16. okt. 1903 jednoglasno sklenil poslati visokemu dežel. zboru prošnjo za ustanovitev trirazredne meščanske šole s slovenskim učnim jezikom z začetkom šolskega leta 1904. Na tej šoli bi se naj poučeval nemški jezik kot obvezni predmet. Ta prošnja tržke občine Sevnica je gotovo popolnoma opravičena, ako pomislimo, da v okraj. glavarstvih Celje, Brežice, Slovenjgradec in Konjice ni nobene take šole razum nemške deželne meščanske šole v Celju. Na ta način je zaprečena višja šolska izobrazba v materinem jeziku večini prebivalstva v imenovanih okrajnih glavarstvih, ki so večinoma Slovenci. Slovenci so pa ravno tako davkoplačevalci kakor Nemci, a vendar so, kakor sem že omenil, izključeni od meščanske šolske izobrazbe. Mi Slovenci imamo gotovo pravico zahtevati, da se nam za naš denar ustanovi taka šola. Seveda mora biti slovenska, ker je za naše slovensko ljudstvo; kajti dokazano je od mnogih pedagogov, da je izobrazba naroda v njemu tujem, nerazumljivem jeziku nemogoča. Na Štajerskem imamo sedaj 14 javnih meščanskih šol, javna dekliška meščanska šola v Celju se je lani dovolila in v letošnjem zasedanju se je zopet sklenilo, ustanoviti dve meščanski šoli in sicer v Knittelfeldu in Voitsbergu. Imeli bomo sedaj 17 javnih meščanskih šol in če še prištejemo 6 deželnih meščanskih šol, je skupaj 23 zavodov. Ker pa tvorijo, kakor znano, Slovenci na Štajerskem eno tretjino prebivalstva, imajo pravico zahtevati, da je od teh 23 meščanskih šol 8 ali pa vsaj 7 slovenskih. Toda dozdaj nimamo niti ene slovenske meščanske šole. Tržka občina Sevnica omenja v svoji prošnji, katero sem predložil minoli teden, da prepusti deželi za ustanovitev šole popolnoma pripravno poslopje. Zato si usojam predlagati, da se ustanovi za

trg Sevnico in okraj javna trirazredna meščanska šola s slovenskim učnim jezikom in sicer začetkom prihodnjega šolskega leta. V formalnem oziru predlagam, da se izroči ta predlog v presojevanje in predlaganje naučnemu odseku. (Predlog, da se izroči naučnemu odseku, se sprejme.)

Uravnava Sotle.

(Predlog poslanca Žičkarja.)

Visoki deželni zbor! S predlogom dežel. odbora, ki pride v prihodnji točki dnevnega reda na razpravo, o uravnavi potokov Sevnšnica, Močnik, Gabernica in in Sromlica, se jaz popolnoma strinjam, samo to prosim deželni odbor, da začne kmalu z delom, ker s tem zabrani veliko škodo, katero povzročujejo imenovani štirje potoki. Naj mi bode dovoljeno omeniti pri tej priliki še dve drugi reki v politič. okraju Brežice, ki povzročujeta tudi veliko škodo. To sta reki Sotla in Sava. L. 1899. se je sklenilo v deželnem zboru, da se začne z uravnavo Sotle, mejne reke med Štajersko in Hrvatsko. Hrvatska vlada je dala privoljenje k skupnemu postopanju ter je dostavila, da ne povzroča Sotla samo na štajerski, ampak tudi na hrvatski strani veliko škodo. Zato so leta 1901. to reko obhodili v njenem celem toku od Rogatca pa do izliva v Savo. Takrat so bili prisotni: zastopniki centralne vlade, namestništva, dežel. odbora kakor tudi zastopniki hrvatske vlade. Od vseh se je povdarjala nujna potreba uravnavanja Sotle. Pri tej komisiji se je še posebej povdarjala nevarnost, ki preti vasi Gregovci, katera leži ob Sotli. Zato se je sklenilo izločiti del Sotle pri Gregovcih iz načrtane uravnave in preskrbeti pri tej vasi primerne obrežne utrdbe. Toda do danes se še ni nič zgodilo! Niso se sestavili načrti za uravnavo Sotle niti za utrdbo obrežja pri Gregovcih. Zato prosim poklicane faktorje, deželni odbor in visoko vlado, naj vendar enkrat nekaj ukrene, da se zabrani daljna škoda. — Kar se tiče uravnave Save v okraju Sevnica pri vasi Brezovo, se obrnem s posebno prošnjo do Nj. ekselence dežel. namestnika, naj vendar enkrat ukrene, da se izvrše tamošnje obrežne utrdbe. Obrežna polja je tam spodjedla reka l. 1901 in 1902 v dolgotni 1000 met. in 15 m na široko. Spomladi letošnjega leta se nam je obljubilo, da se bodo obrežne utrdbe pri vasi Brezovica še letos izvršile. Tudi bi se bilo to lahko storilo, ker je bilo vreme jako ugodno. Toda to leto se ni nič izvršilo in zopet bo pri prihodnjem nalivu velik del rodovitnih njiv in travnikov zginil v Savi. Zato prosim ekselencu g. dežel. namestnika in deželni odbor, naj v obrambo rodovitnih njiv in travnikov na obrežji Save pri vasi Brezovo kmalu, najdalje pa do prihodnje spomladi, ukrene, da se izvrše potrebne obrežne utrdbe.

Politični ogled.

Državni zbor. Ta teden se zaključijo oziroma tudi odgodijo zasedanja vseh deželnih zborov, da se potem skliče državni zbor za dne 17. t. m.

Kako se ravna s slovenskimi uradniki. Nekemu slovenskemu davčnemu uradniku na Gornjem Štajerskem, ki je prosil za prestavljenje na Sp. Štajersko med Slovence, ker ne more, tako je navedel v prošnji, živeti vsled narodne nestrpnosti svojih nemških tovarišev uradnikov in prebivalstva več med njimi, je odgovoril predstojnik graškega finančnega ravnateljstva, da si naj Slovenci, če se tako slabo počutijo na svojih mestih v nemških delih dežele, v bodoče sploh stvar prej premislijo, predno se odločijo stopiti v službo k davčnim uradom! Na Spod. Štajerskem so skoro sami nemški davčni uradniki, ki ne razumejo jezika ljudstva, ki se mu rogaajo, ga zasramujejo z »bindišer troli« itd. In če želi slovenski uradnik službovati med svojim narodom, mu oholi nemški predpostavljene tako odgovori! Torej naši sinovi, katere smo s težavo izsolali, naj bi bili takorekoč izključeni iz državnih služb. Ako kateri naduti nemški uradnik kaj zakrivi, prestavijo ga za kazen v kako mesto, kjer se mu še boljše godi. Nemški uradnik pa, kateremu le količkaj ne ugaja v kakem kraju, prositi takoj za prestavljenje in nemudoma se mu ugoditi. Pridnega slovenskega uradnika pa tako nesramno žalijo. Slovenski narod! ti plačuješ ravno tako krvni in denarni davek, vendar vsako pravico ti hočejo odrekati. Hočejo, da imaš samo dolžnosti, pravic pa nobenih! Proti temu moramo odločno ugovarjati! Naši sinovi so boljše državljani kakor prusofilski Nemci ozir. nemčurji. Slovenski narod, dvigni se in ne pusti, da te oholi nemški narodnjak tako žali! Sloven. poslanci!

Kranjski deželni zbor je bil v soboto, dne 7. t. mes. zaključen. Vsled kljubovalnosti poslancev liberalne stranke in nemškega veleposestva, ki imajo v dežel. zboru večino, ni

mogel dežel. zbor delovati. Večina je odklonila vse predloge, katere je stavila katol.-narodna stranka kmetiskemu in delavskemu ljudstvu v korist. V nedeljo, dne 8. t. m. je imela kat.-narodna stranka shod v Cirknici, na katerem je ljudstvo obeh strank, liberalne in katoliško-narodne stranke, izreklo nezadovoljnost večini ter odobrilo zahteve in postopanje katoliško-narodnih poslancev v kranjskem dežel. zboru.

Sklicanje delegacij. Körber je bil v zadevi sklicanja delegacij pri cesarju. Baje bodo delegacije sklicane tekom štirih ali petih tednov.

Novo ogrsko ministrstvo je tako-le sestavljeno: Tisza predsedstvo in notranje zadeve, Lukacs finance, Tallian poljedelstvo, Hieronymi trgovino, Berzeviczy pouk, Ploz pravosodstvo, Nyiri deželno brambo, Czeh hrvaški minister.

Sprememba državnozbornskega volilnega reda na narodnostni podlagi.

Dr. Lueger je priobčil v dunajskem listu »Freisinnige Zeitung« članek, ki se bavi na temelju statističnih podatkov z narodnostnimi razmerami v avstrijski državni polovici in v katerem pisatelj zahteva, da se naj državnozbornski volilni red preustroji na podlagi narodnostnega momenta. Dr. Lueger je izračunal na podlagi statističnih podatkov, da bi prišlo, ako bi se volilna reforma izvršila na podlagi splošne in enake volilne pravice ter se dala avtonomija zgodovinskim individualnostim kraljestvom in deželam, a ne da bi se povečalo dosedanje število državnih poslancev, na Nemce 134 mandatov, na Čehe 158, na Poljake 85, na Slovence 17, na Hrvate 13, na Italijane 7, na Rumune 5, na Rusine 6 mandatov. Ako se pa upošteva celotno število posameznih narodov v vseh deželah in odstotno razmerje k celoti vsega avstrijskega prebivalstva, in se uvažuje edino le narodnosti moment, bi dobili Nemci 150 mandatov, Čehi 99, Poljaki 69, Slovenci 21, Srbohrvati 12, Italijani 13, Rumuni 5, in Rusini 56 mandatov. V prvem slučaju bi dobili Slovani 279, a v drugem slučaju 257 mandatov. Iz tega je razvidno, da kako nepravilno so zastopani Slovani na podlagi sedanjega krivičnega volilnega reda v državnem zboru in da mora prej ali slej priti do tega, da bodo v ti postavodajni korporaciji Slovani zastopani, kakor jim gre po božji in človeški pravici.

Balkansko vprašanje. Zahteve, katere sta sestavila avstrijski in ruski minister zunanjih zadev v Münzstegu, glede dogodkov na Balkanu in katere sta državi poslali Turčiji, je ista zdaj odbila in jih noče sprejeti. Avstrija in Rusija pa ne moreta in ne smeta od svojih zahtev odstopiti ter sta sklenili odločno postopati proti Turčiji. Skrajni čas je, da se neusmiljeno morjenje krščanskih Bolgarov na Balkanu ustavi, sicer se začne v spomladi zopet ustaja in zopet bode tisoče ljudstva pomorjenega in dežela upostošena. Dolžnost Rusije in Avstrije je, da naredijo enkrat red na Balkanu ter da pokažejo Turčiji, da se ne dajo več za nos voditi kakor dozdaj.

Italijanski finančni minister Rosano se je dne 9. t. m. z revolverjem usmrtil. Bil je odvetnik in sedaj se je zvedelo, da ni imel pri svojih poslih popolnoma čistih rok. Samomori med ministri dosedaj še niso bili na dnevnem redu, a kakor kaže dogodek, pride kmalu tudi to v modo.

Davki v Italiji. Rimski listi se pritožujejo o izvanredno velikih davkih, ki jih morajo prebivalci v Rimu plačevati mestu in državi. Povprek plačuje na leto vsak prebivalec 90 lir občinskih davkov. Državi plača vsak prebivalec 143 lir davka. Tako torej plača vsak prebivalec 233 lir davka, in vendar so vse blagajne skoro prazne.

Dopisi.

Slovenjgradec. (Narodna nestrpnost naših nasprotnikov.) Slovenjgraški posilinemci so se predrznili napovedati bojkot Slovincem. Posilinemški trgovci: Pung-

garschegg, Reitter, Winkler, so prepovedali svojim uslužbencem izven trgovine slovenski govoriti. Trgovec Punggarschegg, kmečki sin iz Pameč, ki niti nemški dobro ne razume, je pred kratkim več trgovskih pomočnikov iz službe izpodil samo radi tega, ker mu ni ugajalo, da so včasih upali prestopiti prag slovenske gostilne. V slovenjegraškem okraju živi 99 % Slovencev in par posilincev si upa začeti boj z bojkotom. Če bi Slovenci v slovenjegraškem okraju tako postopali proti Nemcem in posilincem kakor postopajo oni proti nam, začele bi se kmalu umikati njih vrste in v kratkem času bi moral zadnji svoja šila in kopita pobrati.

Iz Št. Vida pri Šmarju. (Nova šola.)

Prav lepa slavnost zvalila je zadnji četrtak množico ljudstva v našo mirno vas. Blagoslavljali smo novo šolsko poslopje. Po maši, pri kateri je šentjurski kvartet prav izborno zapel, zbrali smo se v novem poslopju, ki je res kinč ne samo vasi, temveč celi dolini. Veleč. gosp. župnik Gajšek so v svojem res izbornem govoru povdarjali velik pomen današnjega dneva. Zahvalili so Boga, ki je blagoslovil delo, da se je stavba tako lepo izvršila in se nobena nesreča ni pripetila. Zahvalo izrekli so vsem, ki so pri tem delu sodelovali.

»Zahvalim se«, tako so nadaljevali »Vam gospod nadučitelj, ki ste tukaj hišni gospodar in danes kumek pri blagoslovljenju ali boter pri krstu novorojene gospodične, ki se danes v vsi svoji prvotni lepoti kaže. Otrok se tudi takrat najlepše zdi, kadar ga od krsta prineso. Zahvalim se vam za ves vaš trud, ki ste ga imeli pri nadzorovanju, da ste skrbeli za primerno znotranjo upravo pohaštva. Posebno pa nas vse veseli, da vidimo tukaj viseti podobo nepozabnega »Slomškega«, narodnega pedagoga, uzor vsakega učenika.

Pred tremi leti smo obhajali na Ponkvi 100letnico rojstva tega imenitnega pedagoga, kojemu para še naše tla niso nosila. Učiteljsko narodno društvo je v spomin s slavo venčanega ponkovskega rojaka dalo v tamošnje šolsko poslopje vzdati kamenito podobo Slomškega, kot vzor izobraževalcev dece. Cerkevni govornik je dejal: »Učitelji pravijo: Slomšek je naš; mi pravimo in trdimo: Slomšek je naš; pa resnica je: Slomšek ni samo vaš, ni samo naš, ampak Slomšek je nas vseh.

V Kapeli pri Račgoni sem na svojem potovanju bral na nekem poslopju napis: »Veri in omiki« —. To poslopje je kapelska šola. Veri in omiki je veljalo vse Slomškovo delovanje v šoli, cerkvi in literaturi, to je omiki na podlagi in s podporo vere. Omika je ne samo veda raznih znanostij, ampak poleg nje tudi olikano obnašanje in npravstveno obnašanje. Niso pravi nasledovalci pedagoga Slomškega, ki v dosegu drugega dela omike, t. j. npravske odgoje, rabijo nagibe takozvane filozofične etike. Stari modrijani niso imeli drugih nagibov, kakor etičnih, da so namreč dejanja na sebi: lepa, hvalevredna, dostojna, nasledovanja vredna, častna in nasprotno: nedostojna, zaničljiva, škodljiva, nečastna itd. Ti nagibi stoje na slabih nogah. Verni nagibi so čez vso primeru močnejši; krščanske npravosti princip in nagib je, da vsako človeško bitje je najvišjemu bitju odgovorno za vsa dejanja, vse besede, celo poželjenje.

»Veri in omiki« so namenjene in odprte naše krščanske učilnice in tudi ta danes blagoslovljena nova učilnica. Ako bodo vsi učeniki slovenski, svetni in duhovni, vzajemno na stališču Slomškovih nazorov delovali, ne bodo se drug od drugega odvrčali in denarna glavica v šolskih poslopih naložena se bode obilno obrestovala. V to pomozi Bog, v kojega imenu smo danes pričeli.

Č. g. Ferlinec, učitelj v Šmarju, kot zastopnik c. kr. okrajnega glavarja in šolskega nadzornika, se je v imenu teh zahvalil še enkrat vsem sotrudnikom in se je posebno še spominjal umrlega šolskega načelnika, ki si je toliko zaslug pridobil za zidanje nove šole. Čestital pa je tudi velezaslužnemu gosp.

nadučitelju g. Šumerju, ki lahko sedaj po 40 letnem delovanju kot učitelj deluje v novem krasnem poslopju, čegar gospodar je on. Kratke pa jedrnate besede g. učitelja Ferlineca segale so do srca.

Vidno ginjen zahvalil se je gospod nadučitelj za toliko laskavo a zaslužno priznavanje njegovih zaslug. Ganjeni smo bili tudi mi in marsikateremu se je rosilo oko, ko se je priljubljeni gospod nadučitelj obrnil do starišev in jim na srce polagal, skrbeti za najdražji zaklad, za ljube otročiče.

Z živijo-klici na presvitlega vladarja končala se je ta lepa slavnost. Pri lepem petju in lepih govornih potekel je hitro čas in še-le pozno smo se poslovili od ljubega gospoda nadučitelja.

Razne stvari.

Iz domačih krajev.

Osebnosti. G. Srečko Rainer, želez. uradnik na Zidanem-mostu, je premeščen v Rajhenburg kot načelnik postaje. — G. Fr. Rainer, trgovec v Rajhenburgu, se preseli s svojo trgovino na Ptujsko goro.

Poročil se je v ponedeljek, dne 9. t. m. g. Maks Mihelčič, železniški uradnik na Pragerskem, z gospd. Justino Bračko iz Starega loga. — Dne 9. t. m. se je v Kapli župnije Sv. Jurij ob Taboru poročil narodni mladenič iz Vranskega Karol Kumerz gospico Terezijo Brinovec p. d. Pihelvirt. Čestitamo!

Iz pošte. Skušnjo brzojavnega upravitelja je naredil g. Janez Škrlec, poštni upravitelj pri Sv. Tomažu blizu Ormoža.

Častnim članom je izvolila »Mladeniška Zveza« kmet. bral. društva v Št. Ilju v Sl. gor. v soglasju s istim društvom, velečast. gosp. Davorina Roškara, bivšega šentiljskega kaplana in svojega ustanovitelja in duhovnega voditelja, sedaj pri Sv. Barbari v Haložah. Tako častijo slovenski mladeniči svojega dušnega pastirja. Živeli!

Ptujski kmetijski prijatelj župan Ornig: Zopet se je enkrat pokazal v pravi luči naš ljubi Jože Ornig, pek in župan v Ptuj. Številko za številko se da v Štajercu hvaliti: »Glejte me, jaz Jože Ornig, pek in bogat meščan, župan mesta Ptuj, jaz sem največji prijatelj slovenskih kmetov.« Toda kadar pride do istine, takrat zagazi ljubi Jože navadno na pot, ki ne koristi našemu slovenskemu kmetu. Tako se je tudi zgodilo dne 5. novembra v deželni zboru v Gradcu. Glasoval je ta kmetijski prijatelj za vzvišanje užitnine na vvoz vina in jabolčnika v Gradec, vsled česar bode padla cena našemu vinu, ali pa si bodo Gradčani raje naročevali laško in ogrsko vino. Cela okolica mesta Ptuj živi od vinogradov, a kmetijski prijatelj Ornig glasuje proti njim. Ali se ni Jože Ornig zopet pokazal v pravi luči?

Ali je to kmetijski poslanec? V seji deželnega zbora štajerskega, dne 5. novembra so nemški meščanski in veleposestniški poslanci predlagali, naj se pobira v Gradcu za užitev namenjeno vino za jeden hektoliter po 5 kron, za jeden hektoliter jabolčnika in petijota po 3 K užitninskega davka. To zvišanje užitninske cene naj bi veljalo skozi pet let. Slovenski poslanec dr. Jurtela je v imenu svojih tovarišev, ki zastopajo kmetijske koristi, izjavil, da on in njegovi tovariši ne bodo glasovali za ta predlog, kajti za koliko se bo zvišala užitnina, za toliko bo padla cena v inu. Ako se ta predlog sprejme, oškodovani bodo pred vsem le slovenski vinogradniki. Vsi slovenski poslanci so glasovali proti temu predlogu, le eden je glasoval za vzvišanje — in to je slovenski kmetijski poslanec Ivan Vošnjak iz Šoštanja. Zapustil je družbo svojih somišljenikov in prijateljev ter se postavil v vrste naših starih nemških neprijateljev, v katerih stoji tudi znani ptujski pek in župan g. Ornig. Omenimo,

da je tudi Ornig glasoval za vzvišanje, torej v škodo naših vinogradnikov. Naš list, ki zastopa kmetijske koristi ne glede na levo ali desno, smatra za svojo dolžnost, da slovenskim kmetom poroča o vsakem koraku svojih poslancev, kateri je kmetu v škodo. Sedaj je vrsta na naših kmetih vinogradnikih, da zahtevajo, naj se g. Vošnjak zaradi tega glasovanja pred njimi opraviči. Ali so to kmetijski poslanci, kateri glasujejo proti kmetijskim koristim?

Mariborske novice. V soboto, dne 7. t. m. po noči je bilo ukradenih trgovcu Prstecu v mlinski ulici deset pur in druge perutnine. Tat še se dosedaj ni javil! — 27 letni Fr. Brudar, knjigovodja pri trgovcu Kosarju, je znorel ter so ga prepeljali v ljubljansko norišnico. — Knjigovodja trgovine Kosar v Melinjskih ulicah, Maks Mahalka se je baje ustrelil minoli ponedeljek v Bruku ob Muri. Pogrešali so ga že dva dni. — Hišni Mariji Paskira v stolni ulici je ukradla 26 letna brezposelna natakarija Pavlina Kreuch iz Slov. gradca 40 K. Ko so jo prijeli, je že bila izdala ves denar. — Predstava v Nar. domu se je 8. t. m. dobro obnesla. Občinstva je bilo polna dvorana. V nedeljo, dne 22. t. m. se priredi zopet gledališka predstava. Uprizorila se bode: »Tat v mlinu.« Zadnja »Marburgerca« ščuva okrajno glavarstvo, naj prepove gledal. predstave v Narod. domu, češ, da nimajo gledališke koncesije. Nemce jezi, da imajo gledališče skoro vedno prazno, dočim je dvorana v Narod. domu nabito polna. Slovenci naj odgovarjajo na taka nesramna izzivanja »Marburgerci« s tem, da še pridnejše obiskujejo slovenske predstave.

Nekdanji „Štajerčev“ urednik obsojen. Kakor je našim čitateljem znano, pisal je pred deželnozbor. volitvami takratni urednik »Štajerca« in »Pettauarce«, pl. Kalchberg vodstvu nemške stranke pismo, v katerem je svaril stranko pred Ornigom. Zaradi tega je bil Kalchberg obsojen na 14 dni zapora. Pri takratni obravnavi je imenoval ptujskega advokata dr. Ambroschitz kot povzročitelja tega pisma, da ga je namreč k temu našuntal. Zaradi tega je tožil Ambroschitz Kalchberga in je bil Kalchberg zopet obsojen na 14 dni zapora. No, »Štajerc«, kaj pa ti praviš?

V nerazumljivem jeziku. Župan občine Leitersberg neki Loppitsch razglašal v »Marburgerci«, da si naj posestniki kmalu namažejo in povežejo svoja sadna drevesa, sicer ne bo pripoznal nobenega oškodovanja od divjačine. Radovedni smo, koliko posestnikov občine Leitersberg bere v nemškem jeziku pisano »Marburgerco«, ker priobčuje župan samo v njej svoja naznanila. Gospod Loppitsch, kako korist imajo takšni razglasi?

Sijajna slovenska zmaga. Zopet je padla trdnjavica, ki je bila dolga leta v nemških rokah, v slovensko posest. Pri občinskih volitvah v Oplotnici je dne 9. t. m. zmagala slovenska stranka v II. in III. razredu. Samo v I. razredu jih je rešil žreb, da niso popolnoma zleteli iz občinskega odbora. Čast torej zavednim slovenskim volilcem! Čez tri leta pa mora biti odbor popolnoma naš!

Umrla je v Starem logu pri Pragerskem Marija Godec, mati posestnika Štef. Godec. — V Braslovčah je umrl nadučitelj g. Valentin Jarc.

„Zopet eden.“ »Slov. Narod« je popolnoma iz trte izvil novico, da je kmetijska zadruga za Slovenjgradec in okolico v konkurzu. To ni res, ampak ona stoji trdno kakor prej. In Slovenci naj jo pridno podpirajo in obiskujejo. Pač pa se je dvema Nemcema posrečilo, da se je čez premoženje vodje zaradi nekih stroškov v znesku okoli 30 K kar vpeljal — konkurz. Pa tudi o tem še ni zadnja beseda izgovorjena.

Velikanski škandal. V Ptuj so nemški meščani hoteli zabraniti slovenske procesije, petje in pridige ob Viktorinovi slavnosti. Hodili so k mil. g. proštu protestirat. Nečuvno! Več prihodnjic!

Železnica Grobelno-Slatina se baje otvori in izroči prometu dne 18. novem.

Iz šole. Za učiteljico na šoli pri Sv. Marjeti, okraj Ptuj je imenovana učiteljica gospd. Ida Binter. — Usposobljenostno skušnjo so delali v Mariboru naslednji gg. učitelji in gđe učiteljice: Za ljudske šole: Ign. Čokl, J. Gosak, Ulrich Hauptman, Ernest Jager, Robert Košar, Fr. Šmid, Rud. Schiefer, H. Tinnauer, Bruno Rozbavd, Alojzija Colnarič, Franciska Dernovšek, Marija Fröhlich, Marija Ješovnik, Margareta Muršec, Marija Pavlič, Rafaela Rašl, Pavla Rošker, Ljudmila Schreiner, Amalija Tribnik, Marija Uragg, Amalija Vobič, Marijana Vrečko in Marijana Weingerl; za meščanske šole gosp. Karol Kveder in gđe. Marija Klemenčič; za francoski jezik gospodične: Elza Borzeka, pl. Kossarzov, Gabrijela Simonič in Adrijena baronica Wittinghof.

Dolg nos. Znani železni trgovec Franc Frangež v Mariboru udeležil se je, kakor smo že poročali, s poblastilom svoje sestre volitve v okrajni zastop slovenjebistriški in je volil z nemškutarji. Ker mu to ni bilo dosti, obznanil je svetu tudi vse tiste, ki so mu prigovarjali, naj bi volil se Slovenci. Pismo, katero mu je pisal veleposest. Franc Mlakar iz Hošnice, pa je oddal ces. kr. drž. pravdnistvu v Mariboru, katero je začelo kazensko preiskavo proti g. Mlakarju češ, da je ta hotel Frangeža prisiliti naj voli slovenske zastopnike. Konec preiskave je bila obtožnica zoper g. Mlakarja. A c. kr. drž. pravdnistvo je te dni umaknilo obtožbo in kazenska preiskava je ustavljena. Gospod Frangež pa zdaj lahko gre k g. dr. Duchatsch-u po tisto pismo in si je lahko shrani v spomin. Dvomimo pa zelo, da bi si bil gosp. Frangež s tem postopanjem pridobil mnogo odjemalcev med Slovenci.

Kat. politično društvo za sodnijski okraj Sv. Lenart v Slovenskih goricah si je na nedeljskem obnem zboru izbralo sledeči odbor: Fr. Zupe, veleposestnik pri Sv. Benediktu, predsednik; dr. Fr. Tipič, zdravnik pri Sv. Lenartu, podpredsednik; Fr. Gomilšek, benediški kaplan, tajnik; Vid Janžekovič, lenarški kaplan, blagajnik; Matija Šuman, veleposestnik v Lormanju, Fr. Krajnc, župan v Malni, Fr. Wella, načelnik okrajnega zastopa v Žicah, Jan. Jurančič, čebelar v Andrencih, Fr. Ljubeč, župan v Bišu, Fr. Kramberger, velepos. sin v Gočovi, odborniki; Lovrenc Družovič, župan v Vrjanah, Fr. Krepek, pos. v Veliki Zimici in Fr. Žmavc, posest. v Zg. Voličini, namestniki; Jan. Rop, župan v Lormanju in Mart. Tomažič, župan na Drvanji, računsko pregledovalca.

Shod v Ljutomeru je bil zelo dobro obiskan. O svojem delovanju sta poročala poslanca dr. Ploj in Hočevar; o železnični zvezi Ljutomer z Dravskim poljem je govoril inženjer Ferdo Ljupša; o gospodar. položaju dr. Vek. Kukovec in o kmetijski šoli je jako izborno razpravljal g. J. Mursa. Debate se je vdeležilo okoli 20 kmetov. Natančneje poročilo nam je objavljeno.

Vojaški invalidi naj se do dne 17. novembra oglasio pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Celju ali v Konjicah. Izmed vseh prosilcev bi jeden dobil stipendijo letnih 259 K 76 v. iz ustanove Jakoba pl. Šelenburg.

Na Stranica so po prizadevanju gosp. nadučitelja Rosensteina mladino ljubi oskrbeli lepo šolsko zastavo, ki ima na eni strani podobo Marije, na drugi pa sv. Alojzija.

Kole za brzojavne žice bode kupovalo poštno in brzojavno ravnateljstvo za Štajersko in Kranjsko v Gradcu; in sicer rabi 3412 kolov. Les mora biti od rudečega mecesna ter lepo olupljen, veje lepo odsekane, na koncu morajo biti koli na stržec prisekani in tam z dvojno belo olnato barvo namazani. Drevesa se morajo posekati najmanj 15. februarja prih. leta.

Roparski napad. V nedeljo, dne 1. t. mes. je napadel mlad mož krojača Antona Pivec iz Ruperč na cesti, ki pelje proti Sv. Petru ter mu je odvzel ves denar. Orožniki so pa vjeli napadalca v osebi viničarskega sina Jakoba Čepe iz Malečnika.

Surov pretep. V ponedeljek, dne 2. t. m. zvečer so se stekli Fr. Jesenko iz Gradiške in Fr. Murko iz Ranč z viničarjem Francem Slugič. Pri tem je dobil Slugič udarec po glavi in rane z nožem na prsih in glavi, da so ga smrtnonevarno ranjenega prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Neumna stava. Posestnik Janez Papež na Sp. Polskavi je stavil, da bode izpil v četrt uri sedem četrtink žganja. Kmalo na to je vsled zavžitega žganja umrl. Kdo je zdaj dobil stavo?

Ukradel je dne 1. t. m. neznan tat nadučitelju pri Vurbergu 60 K denarja, par škornov, par čevljičev, žepno uro, nekoliko steklenic malinovca, nekoliko jestvin in druge malenkosti, vsega skupaj v vrednosti 120 K.

Bohorina pri Sv. Kunigundi. Šolar Vrhovnik pri Pavliču je pred bližajočim se dežjem nameraval na paši v naglici kože dobro napasti. V to svrhu zlezal je na košato brezo, da nalomi vejeve za svojo čredico. Pri tej skrbi je pastir z drevesa padel tako nesrečno, da si je razbil glavo. Zdravnik je razkiano teme zasil in obvezal. Mladi revež je v bolnišnici v Konjicah okreval brez posebnih nasledkov glede zdravlja.

V Radanivesi pri Konjicah se je Antonu Zajc zvalil del pečine na levo ramo, da mu je izbilo roko; to je zdravnik vravnal in upati je, da bo ponesrečenec zopet lahko delal.

Jubilej. Dne 15. novembra t. l. obhaja na Polzeli v Savinjski dolini g. Leopold Kunst petindvajsetletnico kot organist. Slavljence je — izvzemši morda nekatere gg. organiste-učitelje — najstarejši organist na Slov. Štajerskem, ki goji cecilijansko petje. Služboval je najprej v Rečici, potem na Gomilskem in naposled na Polzeli. G. Kunst je odbornik polzelskega bralnega društva in podružnice družbe sv. Cirila in Metoda, in stoji vedno v prvi vrsti kot delavec na narodnem polju. Zato mu iz vsega srca želimo: Bog mu daj še mnogo, mnogo let preživeti v zdravju, veselju in mladeniški čilosti, katero si je ohranil še v zreli moški dobi! Živel!

Dobrava pri Zrečah. Tukajšnji posestnik Orož Sebastijan je na svojem polju dal postaviti lično kapelico; ista je minulo nedeljo bila slovesno blagoslovljena.

Srečno! Občinski tajnik na Teharjih, Karl Schalon, ki je rad ljubkoval z nemčurji, se preseli v Brežice.

„Zveza gospodarstevskih zadrug“ na Štajerskem obsega 200 rafazenskih posojilnic pa 36 gospodarstevskih zadrug in društev, skupaj torej 236 članov.

Namesto 7 K 700 K po poštini nakaznici. Na naslov mesarja Božiča v Sevnici je nekdo v Radečah oddal 7 K. Med potjo se je spremenila številka 7 v 700, k Božiču pa je prišel neki mož, ki ga je nagovarjal, naj zanj vzdigne 700 K. Oblast je zaprla Božičevo dekle in sevniskega pismonošo.

Najnovije politične vesti. Gospod poročevalec iz deželnega zbora nam piše, da je volilna reforma, kakor jo je predlagala večina v dežel. zboru, sprejeta. Ustanovi se torej nova kurija, v kateri se bode volilo 8 poslancev. Kar zadeva slovenski del dežele, pride jeden poslanec za sodnijski okraj Celje, Vransko, Gornjigrad, Laško, Šostanj, Konjice in Slov. gradec; za sodnijski okraj Ptuj, Ormož, Št. Lenart, Rogatec, Šmarje, Brežice, Kozje, Sevnica, Ljutomer in Gor. Radgona jeden poslanec; za sodnijski okraj Radgona, Cmurek, Ivnik, Arvež, Marnberg, Maribor in Sloven. Bistrica jeden poslanec. Volilo se bo tajno in direktno. Več prihodnjič.

Ni vse eno, kakšna primes se rabi za vsakdanjo kavino pijačo. Kathreinerjeva Kneippova sladna kava ima zaradi svojega posebnega proizvajanja priljubljeni vonj zrnate kave in je za to najbolj pripravna za prirejanje prav tako okusne kakor zdrave kave. Proti mnogoterim manj vrednim posnemkom, ki so izredno podobno zaviti, pa je treba pri nakupu vedno povdarjati ime Kathreiner

in jemati tudi same izvirne zavoje z varstveno znamko župnik Kneipp.

Cerkvene stvari.

Osebnosti. Naš milostljivi knezoškof dr. Mihael Napotnik so odpotovali na Dunaj k zborovanju avstrijskih škofov.

Duhovniške vesti. Župnija Sv. Petra pri Mariboru je dobil č. g. Matevž Štrakl, kn. šk. revident cerkvenih računov. Nastopil jo bo 22. novembra. Župnija Marija Snežna se je podelila č. g. Martinu Lah, župniku v Sopotu; župnija Žiče č. g. Jakobu Kosar, kaplanu v Slivnici pri Mariboru; župnija Sv. Marko pri Ptujju pa čast. g. Leopoldu Skuhersky, župniku v Loki pri Zidanemmostu. — Prestavljeni so č. gg. kaplani: Karol Presker iz Pišec na Bizeljsko, Maks Ašič iz Št. Jurija ob juž. želez. v Videm, Maks Goričar iz Vidma v Št. Jurij ob juž. žel., Franc Stermšek iz Koprivnice v Staritrgr in Franc Planinc iz Starega trga v Pišcece.

Umrli je v Selih dne 3. t. m. veleč. g. župnik in zlatomašnik Jurij Kopriva v 82. letu. Rojen je bil leta 1822 v Žalcu, v mašnika posvečen dne 1. avgusta 1846. Pri pogrebu, ki je bil dne 5. t. mes. je bilo navzočih 15 duhovnikov, in sicer 13 iz domače, starotrške dekanije, dva pa iz Koroškega.

Iz Ptujja. Tridnevnicar v proslavo 1600 letnice smrti sv. Viktorina se je vrlo obnesla, sijajnejše nego smo pričakovali. Bilo je sicer vse v malem obsegu, a kar je bilo, bilo je lepo. Natančneje poročilo objavimo v prihodnji številki.

Od Sv. Lenarta pri Veliki Nedelji. Dne 6. t. m. so umrli tukaj biserni mašnik, kanonično najstarejši duhovnik Lavantinske škofije, vlč. g. Franc Toplak, župnik v pokoju. Na praznik posvečevanja vseh cerkva so zadnjikrat maševali, isti praznik so se udeležili blagoslovljenja novega lenarškega zvona, ravno na Lenartovo so umrli, na Lenarčko nedeljo so bili pokopani ob spremstvu mnogih duhovnikov in nebrojne množice vernega ljudstva. Oni so bili prvi, kojemu je veliki novi zvon pel mrtvaško pesem.

Društvena poročila.

Sv. Miklavž pri Ormožu. Bivši podpredsednik slov. pevskega društva »Zvon« č. g. Vid Janžekovič, kaplan pri Sv. Lenartu v Slov. gor., je istemu poslal 10 K, za kar mu bodi izrečena pristrčna zahvala. — Odbor.

Na Vranskem so Mohorjani družbi sv. Cirila in Metoda darovali 22 kron.

Podporno društvo organistov s sedežem v Celju, ima svoj letošnji zbor v »Narodnem domu« v Mariboru dne 17. t. m. ob 11. uri dopoldne. Ob 10. uri se bo služila v stolni cerkvi sv. maša.

Iz drugih krajev.

Tridesetletnica državnega zbora. Trideset let je preteklo 4. t. m., odkar se je prvič sešel državni zbor, izvoljen na podlagi še sedaj veljavnega volilnega reda. Med tem časom je državnemu zboru predsedovalo osem predsednikov, vlado pa je vodilo deset ministrskih predsednikov.

Pri izkušnji. Profesor: Povejte mi nekatera zdravila za potenje. < Dijak se praska v zadregi za ušesi ter molči. Profesor: »No! Kaj bi vi storili, ako bi imeli bolnika, katerega bi morali spraviti v potenje?« Dijak: »Poslal bi ga k vam k skušnji, gospod profesor.«

Deset zapovedij za tiste, ki z drugimi v isti hiši stanujejo. 1. Bodi vedno prijenljiv, a ne daj si ukazovati. 2. Pozdravljaj vedno prijazno, a prijateljstva ne sklepaj takoj. 3. Ne pusti, da bi ti posli pripovedovali o drugih karkoli. 3. Ne imej iste perice in iste šivilje. 5. Na posodo niti ne pros, niti ne dajaj; če si pa že vzela, čimprej vrni in se lepo zahvali. 6. Če si na stopnjicah ali hodiških kaj raztresel ali polil, takoj pospravi. 7. Imej ozir na one, ki stanujejo nad teboj ali pod teboj; nepotrebne ropota in šuma nikar ne povzročaj. 8. Preprog ne stresaj

skozi okno, da gre prah v druga stanovanja. 9. Če slišiš, da so se pri sosedu kaj sporekli — tudi v najboljših družinah se to zgodi — zapri okno in pojdi v drugo sobo, samo da ničesar ne slišiš. 10. Ne misli, da so tvoji otroci najboljši in najbolj pridni; uči jih zgodaj deset božjih zapovedij in tudi teh deset, ki si jih sedaj bral.

Novo društvo. Društvo, kakoršnega še doslej ni bilo, se je osnovalo v Augsburgu. Društvo se imenuje »Ni doseženo« in zdržuje v sebi mladeniče, katerim do 20. leta še niso zrasle brke.

Lep opomin. Slovečemu glasbeniku Rossiniju je obljubil portugalski kralj Louis meh najboljšega portugalskega vina. Glasbenik je čakal, toda vina ni bilo. Rossini pa ni bil mož, ki bi dopustil, da se dana obljuba ne izpolni. Vzel je pero ter pisal kralju: »Obljubili ste mi nekaj vina, gospod, a vino še ni došlo. Vaše Veličanstvo gotovo ni pozabilo na obljubo, kajti vladarji ne pozabljajo nikdar. Toda dovolite mi, da Vas opomnim, da sem star in da v svoji starosti ni izgubljati nič več časa.«

Gospodarske drobtinice.

Poučno potovanje o živinoreji in kmetijstvu po Štajerskem.

Po posebnem prizadevanju dežel. potovalnega učitelja gosp. Martin Jelovška se je vršilo tako potovanje tekoče leto že drugokrat na Štajerskem. Gospod Jelovšek namreč dobro že iz svoje skušnje ve, da samo eno takšno potovanje s kmetovalci več izda, kakor 100 drugih predavanj brez praktičnega pouka. Tukaj se pouk že dejansko kaže in človek, če kakšno stvar z očmi vidi, si jo tudi mnogo lažje zapomni, kakor pa če si jo mora še le v mislih predstavljati.

Sedanje potovanje od 27. do 31. oktobra je bilo namenjeno samo Spodnještajercem. Gospod Jelovšek se je obrnil do deželne odbora in okrajnih zastopov, da bi vdeležnikom pridobil podporo za potne stroške. In res so se njegovi prošnji povoljno odzvali nekateri okrajni zastopi, med drugimi celjski, laški, ptujski in še par drugih, kakor tudi

deželni odbor in štajerska hranilnica. S tem se je torej potovanje omogočilo. Iz celjskega okraja smo bili odbrani štirje vdeležniki. Vseh vdeležnikov nas je bilo približno dvajset. Spremljali so nas poleg gosp. Jelovška še asistent g. Martin Zupanc, potovalni učitelj g. Franc Goričan in živinozdravnik g. Karl Kordule iz Gornještajerskega.

Dne 27. okt. smo se pripeljali z jutranjim osebnim vlakom na Pragersko, kjer nas je že pričakoval g. Jelovšek. Od tam smo se takoj odpeljali proti Ptuj in dalje v Središče. Potoma so se nam pridružili še tudi drugi vdeleženci iz ptujskega in ljutomerskega okraja. V Središču so nas na kolodvoru pri srčno pozdravili in sprejeli g. župan Šinko, združni načelnik g. Kolarič in vodja mlekarne, gosp. Klemenčič. V Središču smo si najpoprej ogledali novozidani vzorni hlev tamošnje bikorejske zadrage. Ta hlev je najboljši med vsemi, kar smo jih potoma še potem videli. Jasli so spredaj približno 1 m od stene odmaknjene, tako, da se živini od spredaj v žleb polaga. To je dobro radi boljše snage, priročnosti in tudi les manj trohni. Žleb je pred živino prav nizek, kakor da bi živina krmo iz tal pobirala in ravno to je za živino najbolj naravno in zdravo. Pred žlebom so postavljene navpično takoimenovane gare, katere pa nimajo namena kakor navadno, da bi se v nje živini krma pokladala, ampak samo zato, da živina krme ne

more raznažati in ena drugi krasti. V garah je namreč za vsako žival tolika odprtina, da zamore svojo glavo vanj vtakniti ter si krmo jemati iz žleba, ki je za garami. Živina stoji pred žlebom na lesenem tlaku, ki samo toliko visi, da se mokrota izpod živine oteka v cementni 30 cm širok in približno tako globok odprt kanal, kamor se pogreblje tudi izpod živine vse blato in gnoj ter se izvzi na gnojišče. Zadaj za kanalom pri vratih je hodnik iz potlačene ilovice, tako tudi spredaj pred žlebom. Okna na hlevu so precej velika in svetla in tako visoko od tal, da če so odprta, ne dosega prepah živine v hlevu. V stenah hleva morajo biti zračnice za dovajanje svežega zraka. Takšne zračnice ima tudi vzorni hlev v Središču. Gospod Jelovšek priporoča, da naj bi se zračnice napravljale vselej zunaj globoko pod okni in potem dalje po zidu navzgor z odprtino v hlevu na oken-skem zidu. Strop v imenovanem hlevu je lesen; ravno v sredini stropa pa je zopet odprtina z lijasto zračnico, ki je izpeljana kakor dimnik na vrh strehe. Ta zračnica je lesena, stene pa so dvojnate in v sredini pepel ali žaganica, da v zimskem času ne amajni mrz ne dela vlage in ovira zračni tok. (Dalje sledi.)

Loterijske številke.

Gradec 7. novembra: 7, 40, 79, 14, 33.
Dunaj 7. novembra: 72, 14, 89, 80, 74.

Društvena naznanila.

- Dne 14. novemb. »Podporn. društva za slov. visokošolce na Dunaju« XV. občni zbor v dvorani »Slovanske Besede« na Dunaju ob 6. uri zvečer.
Dne 15. novemb. »Društva slov. odvetn. in notar. uradnikov« občni zbor v mali dvorani Narod. doma v Celju ob 3. uri pop.
» » » »Ženske podružn. sv. Cirila in Metoda pri Sv. Juriju ob juž. žel.« občni zbor s petjem, tambur. in srečolovom po večernicah.
» » » »Kat. braln. in gospod. društva pri Sv. Benediktu v Sl. gor.« veselica z govorom, deklamacijami, s petjem in gled. igro »Egiptovski Jožef«.
» » » »Bral. in gospod. društva pri Sv. Lenartu v Sl. gor.« občni zbor v prostorih posojilnice ob 5. uri popol.
» » » »Bral. društva »Naprej« pri Sv. Barbari v Hal.« veselica s tombolo, petjem in tamburanjem pri g. A. Korenjaku.
Dne 22. novemb. »Gornjeradgonskega kmet. bral. društva« veselica v gostilni g. Škrleca.
» » » »Bral. društva v Pišecah« zborovanje ob polu 9. uri dop. v šol. poslopju

Med. univ.

dr. Vit Červinka,

c. in kr. polkovni zdravnik v reser., bivši sek. zdravnik bolnic v Inomostu, na Dunaju in Pragi,

ordinira kot okrožni, sodnijski in blagajniški zdravnik vsak dan v Braslovčah h. št. 15.

571 3—1

Proda se.

Oddaja trt. Za vinogradnike imam oddati več tisoč na zeleno cepljenih trt in nekaj tudi na suho. Podlaga je riparija portalis in rupestris montikola. Cepljene so na najboljše trte, kakor: beli burgundec, laški rizling, silvanec, rulandec, moškati, kraljevina, rebula, pinola, beli španol in rdeča kostenica; za črna vina, Portugalka, Verhpc (ali Oberfelder). Razun tega imam nad sto tisoč cepičev oddati zgoraj imenovanih vrst in šest drugih vrst na suho cepljene. Kupci naj mi naznajo pravočasno, vsaj do konca 1. 1903. Trte se bodo kopale na zahtevanje naročnikov tudi proti pomladi, ker so boljše. Cena cepljenkam I. vrste za 100 komadov 22 K, II. vrste za 100 kom. 12 K, cena cepičem za 1000 kom. le 6 K. Cepljenk se pošlje najmanj jeden ducat. Pošilja se samo na neokužene kraje. Kdor hoče, da trte počakajo do spomladi, naj pošlje 5 K predplače na vsakih 100 komadov. — Josip Cotič, vinogradnik in trtnar v Vrhpolju, p. Vipava, Kranjsko. 535 5—2

Železni štedilnik (Sparherd) s cevmi vred, se proda pri Jožefu Vezjak v Mariboru, Fürbergasse 8. 554 3—1

Več tisoč na suho cepljenih trt se proda, cepljene so na podlago Rip. portalis, in sicer: Šipon (Mosler), laški rilček (Wälschriesling), burgundec modri (Burgunder blau). Vse trte so dobro zaraščene in dobro vkoreninjene. Cena je I. vrste 100 kom. 20 K. Kupci naj se do konca decembra oglasijo. Franc Muršič, posest. v Senčaku pošta Juršinci pri Ptuj. 557 8—1

Za gospodinje! Houdan kokoši, ki dajejo najboljše meso ter ležejo jako pridno jajca, se po ceni prodajo v Poberžah št. 170 pri Mariboru. 566 2—1

Enonadstropna hiša s štirimi stanovanji, mešano trgovino, vrtom in pritliklinami, oddaljena 30 minut od glavnega trga v Mariboru, se zaradi bolezni proda v Poberžah št. 170 pri Mariboru. 565 2—1

Lepa hiša z vrtom in lepim sadonosnikom, s popolno gostilniško koncesijo, prodajo tobaka in trgovino, na lepem kraju, blizu mesta na Spod. Štajerskem, se proda. Kje, pove uprav. 558 2—1

Dve posestvi na Meljskem bregu s krasnim razgledom, vsega 30 oralov (med temi je 6 oralov sadonosnika, 4 orale starega in 1 oral novega vinograda, 1 oral njive in ostalih 18 oralov je gozda), se prodasta za 18.000 K. Andrej Nekrep, na Meljskem bregu št. 23 in 24. pri Mariboru. 562 3—1

Proste službe.

Organist in mežnar, oženjen, z dobrimi spričevali, želi službe. Pod naslovom Ludovik Butara, organ. in posestnik v Izlak št. 23. P. Izlak. Medija. Kranjsko. 535 5—2

Trgovskega pomočnika oziroma poslovođjo, večšega z (barantanjem) kupčijo s špecerijskim in manufakt. blagom, kakor tudi s podrobnimi stvarmi v železnini, sprejme takoj »kmetijsko društvo v Leskovcu pri Ptuj. Taisto sprejme tudi ob enem učenca, ki se hoče izučiti trgovine. Javiti se je pri načelniku omenjenega društva. 550 2—1

Vinogradski oskrbnik išče službo pri kaki grajščini. Naslov pove upravništvo. 5681—1

Pridna majerja se sprejmeta. Naslov pri upravništvu. 569 2—1

Anton Paoluzzi

pos. v Cittanovi, Istria,
prodaja lastnega vina.
Pinot (belo) po 17 novčičev liter,
belo domače " 13 " "
teran " 14 " "
Po tej ceni franko na postajo Trst;
v svojih sodih se podraži za 5%.
537 Vzorci se pošljejo zastonj. 2

Anton Hermetter,

trgovina s špecerijo in deželnimi pridelki

„pri belem zajcu“ 572 8—1
v Mariboru, Tegetthoffova cesta št. 9.

Čast mi je slav. občinstvu v Mariboru in okolici naznaniti, da sem svojo trgovino oskrbel s samo svežim in najboljšim špecerijskim blagom, katero priporočam: najboljše **moko** za kruh iz prvih ogrskih paromlinov, domačo svinjsko **mast** in **zaseko**, najboljše sveže **rozine**, **cibebe**, suho **grozdje** in pravo domačo **strd** kakor tudi vsakovrstno **južno sadje** po najnižjih cenah. — Razven tega bom imel v zalogi vsakovrstne **deželne pridelke** ter istočasno opozarjam gospodinje, da **kupujem** vse deželne pridelke po najvišjih cenah. — Cenj. in obilnim naročbam se priporoča z odličnim spoštovanjem

Anton Hermetter, trgovina „pri belenu zajcu“.

Slovenci!

darujte za

družbo Sv. Cirila in Metoda!

Amerika.

Odhod iz Havre vsako soboto.
Vozni listki od francoske družbe.

Dobra in hitra vožnja, izvrstna hrana z vinom in likerjem. — Natančnejša pojasnila zastoj in franko pod naslovom: **Französische Linie, Wien IV., Weyringergasse 8. 549 10-2**

Ravnokar je izšla

Družinska pratika

za leto 1904.

„Družinska pratika“ za leto 1904

s krasno baryeno sliko: **Sveta družina** na ovitku, ● je najlepša izmed vseh slovenskih pratik. ● Nje vsebina je zelo zanimiva in raznovrstna ter ima mnogo ličnih slik. — Cena posamnim komadom 24 vinarjev. Odjemalci na debelo dobe jo mnogo ceneje pri naslednjih tvrdkah v Ljubljani: 546 2

Auer - Korenčan, J. Kordik, A. Krisper, H. Ničman in V. Petričič

Dobiva se in zahteva naj se v vseh trgovinah na Kranjskem, Štajarskem, Koroškem, v Istri in na Goriškem.

Tiskarna sv. Cirila

naznanja p. n. občinstvu, da prevzema naročila za vizitnice, pisma, cenike s podobami itd. izvršene v **kamnotisku**.

Zagotavlja se dobra izvršitev in nizka cena.

Trgovina z železnino „MERKUR“ PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta št. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite železnine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedelškega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in strojev; vsakovrstnih ponev, ključalnicaških izdelkov ter okov za okna, vrata in pohištvo, žrebljev, vijakov in zakov, hišne in kuhinjske posode tehtnic, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter vsega družega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cement, strešna lepenka, trsje za obijanje stropov (štorje), lončene cevi, samokolnice, oprav za strelovode, ter vse v stroko železne trgovine spadajoče predmete.

Tomazeva žilindra, najboljše umetno gnojilo.

* Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev. *

Postrežba točna.

Cene nizke.

Cena vžigalic: 10

1 orig. zaboj s 500 zavitki (normal) K 48.—
franko Ljubljana 2% popusta

1 orig. zaboj s 500 zav. (Flaming) K 52.—
franko Ljubljana 2% popusta

iv. Perdan, Ljubljana

Slovenske knjižnice „Pod lipo“ 2. zvez.

Stolni dekan

d^{r.} Ivan Križanič.

Cena knjigi 30 v, s pošto 35 v.

— Dobi se v —

tiskarni sv. Cirila v Mariboru
Koroške ulice št. 5.

Naročila za

krajevne razglednice

lično in fino izdelane
sprejema

tiskarna sv. Cirila

v Mariboru.

Naznanilo.

Ozira se na naznanilo dežel. odbora z dne 19. septem. 1903 št. 36.637, se naznanja, da so v deželni sadjarski šoli v Gleisdorfu samo sledeče vrste sadnih dreves na razpolago.

a) Jakolka: Charlamovski, Gravensteiner, prestolonaslednik-Rudolfa, Damason rajneta, renski bobovec (veliki) in Huberjeve moštnice in sicer srednje- in visokostebelne.

b) Hruške: samo pritlikave od Dielovih, Hardenpout, Liegels in Sterkmanovih maslenk in postrvnih hrušek.

Gradec, dne 4. novem. 1903.

570 1-1

Od dežel. odbora štajerskega.

Cistilnice ali trieurje za čiščenje zrna
po najnovejši konstrukciji, 25%
ceneje kakor povsod drugod * * * * *
Rezalnice za klajo, ki režejo od 6 do
100 mm dolgosti * * * * *

— ima v zalogi —

J. PFEIFER

tovarna poljedelskih strojev v Hočah
pri Mariboru. 499 5

Narav. francosko žganje

ki je iz domačega vina izločen (ekstrahiran) alkohol (mlad konjak), in je od vseh zdravnikov priporočeno zdravstveno, dušo in telo poživlja-joče sredstvo, ki pomaga posebno pri trganju po udih, izpadanju las, išijas, odrevenelosti, protinu (reumatizmu), glavobolu in zobobolu. Ena steklenica 1-20 gld. z navodilom uporabe.

Stari konjak se priporoča posebno rekonvalescentnim, bolnim na želodcu in oslabelem na krvi. Steklenica 1-50 gld. — Pri naročitvi 4 steklen. se pošiljatev frankira.

Benedikt Hertl, posest. graščine Golič pri Konjicah, Sp. Štaj.
V zalogi pri Al. Quandest, trgovcu v Mariboru, gosposka ulica in v Mozirju
pri Martinu Šuster. 526 52-5

Jožef Brandl,

izdelovatelj orgelj
v Mariboru

se priporoča vešč. duhovščini v izdelovanje **cerkvenih orgelj** vsake velikosti po najnovejšem pnevmatičnem sistemu z lepimi, milodonečimi glasovi. Za orglje se jamči več let.

Prevzemam tudi predelavanje, poprave in uglaševanje orgelj.

Ocene že izvršenih del kakor tudi proračuni so brezplačno na razpolago. 33 12-11

NAZNANILO.

Usojam si naznaniti vsem posestnikom po trtni uši uničenih vinogradov, da imam letošnjo jesen ozir. prihodnjo spomlad okoli 40.000 komadov cepljenih trt na prodaj in sicer: 17.000 laški rilček (Wälschriesling), 6000 žlahtnina (Gutedel), 5000 kraljevina (Königstraube), 5000 burgundec beli (Burgunder weiss), 1500 nemški risling (Rheinriesling), 1500 rulanec (Ruländer), 1500 traminec (Traminer), 1000 šipon (Mosler), 800 burgundec modri (Burgunder blau), 700 silvanec (Silvaner).

Vse te trte so cepljene edino le na Rip. portalis.

Cena za v jesen odvzete trte je sledeča: I. vrste 100 kom. 20 K. II. vrste 100 kom. 8 K. — Na 1000 kom. dobi vsak 100 kom. II. vrste povr. — Divjaki 100 komadov 4 K. — Na željo vinogradnikov pustim tudi cepljene trte skozi zimo na stalnem mestu v trtnici ter jih še le na spomlad pred saditvijo izkopam to je meseca marca. A vsled dela z osipavanjem trtnice v jesen in da se vsled tega zemlja otežkoči z izkopanjem trtnice na spomlad ter se stori manj sposobno za zopetno vlaganje trtnice, stane vsaka ta trta 2 vin. več. Cena tem trtam je torej: I. vrste 100 kom. 22 K, II. vrste 100 kom. 9 K. Na 1000 kom. dobi tudi vsak 100 kom. II. vrste brezplačno.

Oddajajo se le edino dobro zaraščene in vkoreninjene trte. Trte oddajajo se le v od trtne uši okužene kraje. Are je priložiti vsakemu naročilu 20% od naročene svote. Na naročila brez are se ne bo v ozir jemalo. Ustrezalo se bode, dokler bo kaj zaloge. Naročila za tiste trte, ki bi naj ostale čez zimo v trtnici, sprejemam le do 5. novembra tega leta. Oni pa, ki nočejo, da bi trte ostale v trtnici, se naj oglašijo pisмено ali ustmeno vsaj do 1. febr. prihodnjega leta pri

Anton Slodnjak, 475 10-9

trtnarju pri Sv. Lovrencu v Slov. gor.
Pošta: Juršinci pri Ptuju.

DEMETRIJ GLUMAC,

kotlar v Mariboru

Kaserngasse št. 13.

Kaserngasse št. 13.

priporoča svojo veliko zalogo **kotlov** za kuhanje žganja, kotlov za perilo in **peronospera brizgalnice**.

Izdeluje in popravlja vsakovrstna v njegovo stroko spadajoča dela točno in po ceni. 265 25

Za slovenske mladeniče in mladenke!

V sedanjem mledenškem gibanju na Štajerskem in Koroškem bi ne smelo biti mladeniča in mladenke, ki ni čital knjige

Črtice iz slovenske zgodovine.

I. Stari Slovani.

En komad stane samo 30 vin., s pošto vred 33 vin.

Namesto denarja se lahko vpošljejo znamke.

••••• Kdor vpošlje denar za 12 komadov, dobi komad povr. •••••

Dobi se

v tiskarni sv. Cirila v Mariboru, kor. ul. št. 5.

Naznanilo.

Z ozirom na naznanilo od 18. oktobra št. 40536 se naznanja, da so že vse ameriške trte, ki so bile deželi na razpolago, oddane in da se ne more več ugoditi došlim naročilom. 568 1-1

Gradec, 6. novembra 1903.

Deželni odbor štajerski.

Na svetovni razstavi v Parizu l. 1900 „Grand prix“

Svetovnoznani ruski karavanski čaj
brata

K & C Popoff v Moskvi.

Zalagatelj več evropskih dvorov.

Najfinejša marka.

Dobi se v originalnih zavitkih v vseh boljših trgovinah. 556 10-2

Postavno reg. varstv. znamka.

Razglas.

Posojilnica v Mariboru podela za šol. leto 1903/4 iz ustanove rajnega gospoda Franca Rapoca **de- veterim visokošolcem podpore v znesku po 300 K.**

Pravico do teh podpor imajo dijaki slovenske narodnosti, posebno iz mariborskega in šoštanjanskega okraja.

Prošnje za podporo, obložene s krstnimi listi, spričevali uboštvu, spričevali o izpitih in z indeksi, naj se uložijo pri „Posojilnici“ v Mariboru **do dne 20. novembra t. l.**

V prošnji naj se tudi omeni, uživa li prosilec že od drugod kako podporo in v katerem znesku.

V Mariboru, dne 5. nov. 1903. 564 1-1

Ravnateljstvo.

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoludne in jih obrestuje po 4%, ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica sama, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladotnih otrok in varovancev.

Stanje hranil. vlog 17 milijonov K. Rezervni zaklad nad 400.000 K.

Mestna
hranilnica ljubljanska

320 17

na Mestnem trgu

z raven rotovža

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča po 4³/₄% na leto. Z obrestmi ared pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno 5% izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 92 in pol leta. Ako pa želi dožnik poplačati dolg z vsemi obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati na leto 6% izposojenega kapitala.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje in sicer po 4¹/₂% do 5%.